

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Migrationsdomstolen
Avdelning 3

DOM
2026-09- 10
Meddelad i Malmö

Mål nr
UM 13286-26

KLAGANDE

Individnummer: [REDACTED]

Ombud: Graham Butler och Patrick Gallen

MOTPART

Migrationsverket

ÖVERKLAGAT BESLUT

Migrationsverkets beslut 2026-06-09, se bilaga 1

SAKEN

Svenskt medborgarskap

MIGRATIONSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Migrationsdomstolen avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND

Den 6 juni 2026 trädde ändringar i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap (nedan medborgarskapslagen) i kraft. Övergångsbestämmelser saknas till ändringarna. Av betydelse i detta mål är en ändring avseende det så kallade hemvistvillkoret i 11 § medborgarskapslagen som innebär att kravet på hemvist i Sverige ändrats från fem till åtta år.

I juni 2025, dvs. när hemvistkravet var fem år, ansökte [REDACTED] hos Migrationsverket om svenskt medborgarskap. Verket fattade sitt beslut den 9 juni 2026, dvs. efter lagändringen, och fann med tillämpningen av den nya lydelsen att [REDACTED] inte uppfyllde kravet på åtta års hemvist. Vidare bedömde verket att det inte fanns skäl att göra undantag från detta krav. Den fullständiga motiveringen framgår av beslutet, bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED]

[REDACTED] yrkar att det överklagade beslutet ska upphävas och att målet ska visas åter till Migrationsverket för en ny prövning mot de materiella bestämmelser i medborgarskapslagen som gällde *före* den 6 juni 2026. Alternativt yrkar han att målet återförvisas på grund av brister i Migrationsverkets hantering och motivering. Han framhåller att han uppfyller hemvistkravet enligt tidigare bestämmelser och att det är Migrationsverkets handläggningstider som medfört att hans ansökan inte avgjordes före den 6 juni 2026. Han invänder mot tillämpningen av medborgarskapslagen i dess nu gällande lydelse enligt följande huvudpunkter.

För det första strider det mot nationell rätt att tillämpa bestämmelserna i dess nuvarande lydelse enligt rättspraxis, eftersom det är till hans nackdel och bland

annat strider mot principerna om berättigade förväntningar och allas likhet inför lagen. *För det andra* utgör EU-rätten också hinder mot att tillämpa bestämmelserna i dess nuvarande lydelse. EU-rätten ställer bland annat krav på förutsebarhet och rättssäkerhet samt god förvaltning. Skyddet för berättigade förväntningar och rätten till likabehandling är också EU-rättsliga begrepp. *För det tredje* har Migrationsverket underlåtit att göra en prövning av förutsättningarna för dispens, alternativt är den bristfälligt motiverad.

██████ åberopar som skriftlig bevisning två omfattande rättsutlåtanden avgivna av professorn i statsrätt Jaan Paju respektive docenten i Europarätt Katarina Hyltén-Cavallius. Han åberopar också Lagrådets yttrande från den 20 februari 2026 över förslag till ändringar i medborgarskapslagen.

Migrationsverket

Migrationsverket anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågorna i målet och allmänna utgångspunkter för prövningen

Av handlingarna i målet framgår att ██████ inte uppfyller det nu gällande kravet på åtta års hemvist för att kunna beviljas svenskt medborgarskap, men att han redan vid tidpunkten för ansökan hade haft hemvist här i landet i fem år. Han kan alltså inte beviljas medborgarskap utifrån gällande hemvistvillkor.

Den huvudsakliga frågan i målet är om Migrationsverket gjort rätt som tillämpat lagstiftningen i den nya lydelsen, som gällde när det överklagade beslutet fattades, eller om verket borde ha använt de tidigare bestämmelserna som gällde vid tidpunkten för ansökan. En ytterligare fråga är om Migrations-

verket har gjort en tillräcklig prövning av förutsättningarna för undantag (dispens).

All offentlig makt i Sverige utgår från folket. Riksdagen är folkets främsta företrädare. Riksdagen stiftar lagar. Regeringen styr landet (1 kap. 1, 4 och 6 §§ regeringsformen). Myndigheterna tillämpar lagarna och fattar beslut i enskilda ärenden. Förvaltningsdomstolarna kontrollerar huvudsakligen att myndigheterna följer lagarna. Om lagar stiftas i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får de inte tillämpas (11 kap. 14 § regeringsformen).

Frågor om medborgarskap särskiljer sig från andra förvaltningsrättsliga områden på så sätt att medborgarskapet utgör ett *rättsligt förhållande* mellan medborgaren och staten som medför rättigheter och skyldigheter för båda parter (1 § medborgarskapslagen). Det finns ingen absolut rättighet för en tredjelandsmedborgare att upptas till svensk medborgare.

Sverige har tillträtt den Europeiska konventionen om medborgarskap (SÖ 2001:20). I konventionen anges bland annat att varje stat har rätt att genom sin egen lagstiftning bestämma vem som ska vara medborgare i staten (artikel 3). Förvärv av svenskt medborgarskap är således en fråga som det enligt svensk och internationell rätt i princip ankommer på staten att reglera genom nationell lagstiftning.

Den 7 september 2023 tillsatte regeringen en särskild utredning som fick i uppgift att lämna förslag på skärpta krav för svenskt medborgarskap (Dir. 2023:129). Den 14 januari 2025 överlämnade Utredningen om skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap sina förslag till regeringen (SOU 2025:1). Utredningens förslag innebär bland annat krav på längre hemvistid i Sverige. I remissyttrande lämnade Lagrådet den synpunkten att det var *olämpligt* att genomföra förslagen utan övergångsbestämmelser. Den 12 mars 2026 lämnade

regeringen en proposition till riksdagen med skärpta krav för svenskt medborgarskap. I propositionen anges bland annat att lagändringarna bör tillämpas direkt från och med den dag då de träder i kraft, även i fråga om ansökningar som kommit in till Migrationsverket och beslut som överklagats före den tidpunkten (prop. 2025/26:175 s. 119).

Förslagen röstades igenom av riksdagen den 29 april 2026 (betänkande 2025/26:SfU28). I samband med behandlingen av ärendet i riksdagen hölls en votering om införandet av övergångsbestämmelser eller inte för personer som redan hade ansökt om medborgarskap. Förslaget om att lagändringarna skulle börja gälla per den 6 juni 2026 *utan* övergångsbestämmelser vann omröstningen.

Bedömningen i fråga om medborgarskapslagen ska tillämpas i dess gällande lydelse vid beslutstillfället

En allmän förvaltningsrättslig utgångspunkt är att beslut ska fattas enligt den lagstiftning som gäller när prövningen sker (jfr RÅ 1988 ref. 132). Det är i och för sig riktigt, som [REDACTED] argumenterar för och som redovisas i rättsintygen, att det finns rättsfall där högre domstolar har kommit fram till att vissa nya bestämmelser ska (eller inte ska) tillämpas utan hinder av avsaknad av övergångsbestämmelser. Gemensamt för de flesta av dessa mål är att domstolarna huvudsakligen har försökt att utröna lagstiftarens *avsikter*. Det framgår exempelvis av det åberopade avgörandet NJA 2020 s. 285 (målet gällde lagligförklaring av vissa vattenanläggningar) där domstolen kom fram till att de nya bestämmelserna inte skulle tillämpas. Högsta domstolen reserverade dock sitt resonemang med tillägget: ”...*om det inte kan utläsas att en sådan tillämpning är åsyftad*”. Inte i något av de åberopade rättsfallen har domstolarna frångått lagstiftarens uttryckliga avsikter.

Gällande de aktuella bestämmelserna om skärpta krav för medborgarskap framgår med tydlighet vad som var lagstiftarens avsikt. Vidare gör medborgarskapslagstiftningens särskilda karaktär att jämförelser med exempelvis miljörätten eller regleringen av olika socialförsäkringsförmåner måste göras med stor försiktighet.

De avgöranden från EU-domstolen som [REDACTED] hänvisar till gällande medborgarskap handlar i huvudsak om *unionsmedborgares förlust* av ett nationellt medborgarskap i någon medlemsstat och därmed även en förlust av unionsmedborgarskapet, med de följder som blir konsekvensen därav. EU-domstolen är dock i sin praxis genomgående tydlig med att förutsättningarna för förvärvet - med iakttagande av unionsrätten - är en nationell angelägenhet (se ex C-135/08 Rottmann mot Tyskland, punkt 39 och däri angiven rättspraxis.)

Målet Kommissionen mot Malta (C-181/23) gällde visserligen inte förlust utan enbart *förvärv* av medborgarskap. I det målet kom EU-domstolen fram till att Malta bland annat brutit mot sina unionsrättsliga solidaritetsförpliktelser gentemot andra medlemsländer genom att saluföra medborgarskap närmast som en handelsvara. Det avgörandet har enligt migrationsdomstolen ingen bäring på den nu aktuella frågan.

De allmänna unionsrättsliga principer som måste iakttas innebär bland annat att ett beslut inte får strida mot grundläggande principer om proportionalitet, subsidiaritet, likabehandling, rättssäkerhet, skydd för berättigade förväntningar samt att det ska finnas möjlighet till överprövning. I sammanhanget kan noteras att begreppet ”berättigade förväntningar” förutsätter att en myndighet eller liknande har lämnat tydliga, precisa och ovillkorliga utfästelser, att den enskilde har haft fog att förlita sig på dessa samt att den enskilde har inrättat sig efter den informationen (jfr t.ex. EU-domstolens dom i C-201/08, Plantanol).

En ansökan om svenskt medborgarskap ger inte sökanden någon rätt att få sin ansökan prövad enligt de materiella bestämmelser som gällde när ansökan gavs in. Redan härav följer att man som enskild inte med ett berättigat intresse kan inrätta sig efter en förhoppning om att materiella regler inte ändras över tid på ett för honom eller henne ofördelaktigt sätt. Det har inte heller framkommit att någon myndighet har lämnat sådana precisa och ovillkorliga utfästelser som krävs för att begreppet om berättigade förväntningar ska aktualiseras.

Att handläggningstider förekommer är en realitet både hos myndigheter och domstolar. Det innebär att ärenden eller mål som inletts tidsmässigt samtidigt ibland kan få olika utgång beroende på när de avgörs, om nya bestämmelser då gäller. Att olika ansökningar kan komma att bedömas enligt olika regelverk beroende på när beslut fattas innebär dock inte i sig att likabehandlingsprincipen åsidosätts. Var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner, organ och byråer (artikel 41 i EU:s rättighetsstadga). Det har inte kommit fram att Migrationsverkets handläggning står i strid med bestämmelsen om god förvaltning. Även om handläggningstiden i ett enskilt ärende skulle kunna ge upphov till frågor om god förvaltning följer det inte av bestämmelsen att den enskilde därigenom förvärvar en rätt att få sin ansökan prövad enligt de materiella regler som gällde vid ansökningstillfället.

Mot bakgrund av att de skärpta kraven gäller generellt och att lagstiftaren uttryckligen tagit ställning till frågan om övergångsbestämmelser finner migrationsdomstolen inte heller att tillämpningen av de nya reglerna i [REDACTED] [REDACTED] fall framstår som oproportionerlig. Den omständigheten att han uppfyllde det tidigare hemvistkravet när ansökan gavs in förändrar inte denna bedömning. Lagändringarna gäller för samtliga sökande vars ärenden eller mål ännu inte avgjorts per ikraftträdandet och den skillnad i behandling som

uppkommer är en direkt följd av lagstiftarens uttryckliga val att inte införa några övergångsbestämmelser.

Klagandens invändningar om att Migrationsverket inte har prövat förutsättningarna för dispens m.m.

Kravet på hemvisttid regleras numera i 11 § medborgarskapslagen och är i huvudregel åtta år. Lagstadgade undantag från det generella hemvistkravet regleras numera i 11 a § samma lag.

Enligt nuvarande 11 c § första stycket medborgarskapslagen finns därutöver möjlighet till ett generellt undantag vid *särskilda skäl*. Enligt propositionen motsvarar den dispensgrunden den tidigare bestämmelsen i 12 § första stycket 3 och någon ändring i sak är inte avsedd (prop. 2025/26:175 s. 136).

Trots att det enligt ordalydelsen räcker med *särskilda skäl* framgår av etablerad praxis att detta är en dispensgrund som kräver sådana personliga skäl som mycket sällan aktualiseras i praktiken. Det finns exempel på att framstående idrottsutövare som varit medaljkandidater inför OS eller VM har beviljats sådan dispens (se prop. 1999/2000:147 s. 49, se även Sandesjö m.fl., Medborgarskapslagen. En kommentar, kommentaren till 12 §). Migrationsöverdomstolen har genom sin tillämpning bekräftat dispensgrundens undantagskaraktär (se MIG 2009:24, MIG 2015:7 och MIG 2023:2). Inte i något av dessa mål fann Migrationsöverdomstolen att det förelåg särskilda skäl för att medge dispens från hemvistkravet.

För att frågan om dispens på grund av särskilda skäl ska aktualiseras på ett mer konkret sätt ankommer det på den sökande att ange vad denne anser utgör sådana skäl. Att ett ärende inte har avgjorts före en lagändrings ikraftträdande är en följd av lagstiftarens beslut att låta de nya bestämmelserna gälla omedelbart och utgör inte i sig ett särskilt skäl för dispens. Någon annan grund för att

medge [REDACTED] dispens har inte heller anförts eller annars kommit fram. Migrationsdomstolen finner att Migrationsverkets beslut i fråga om dispens är tillräckligt utrett och motiverat (23 och 32 §§ förvaltningslagen [2017:900]).

Sammanfattning

Lagstiftaren har i demokratisk ordning beslutat att skärpa villkoren för att kunna beviljas ett svenskt medborgarskap. Den lagstiftningen började gälla den 6 juni 2026 utan övergångsbestämmelser, vilket otvetydigt var medvetet från lagstiftarens sida. Det har inte kommit fram att lagändringarna har kommit till på ett sätt som strider mot grundlag eller annan överordnad författning, innefattande unionsrätten.

Det har inte heller kommit fram några särskilda skäl för att medge [REDACTED] dispens från hemvistkravet och den frågan behöver inte utredas eller motiveras ytterligare.

Migrationsverket har således haft fog för sitt beslut. Det som [REDACTED] för fram och åberopar i migrationsdomstolen medför inget annat ställningstagande. Eftersom det inte har kommit fram något skäl för att återförvisa målet på någon av de åberopade grunderna ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-04)

I avgörandet har deltagit lagmannen Fredrik Löndahl (ordförande), chefsrådmannen Annika Friberg samt nämndemännen Stanislav Augustin, Doris Möller och Ola Pantzar. Rätten är enig.

Den rättsliga experten Carl Henrik Marcus har föredragit målet.